

Jenny Lund Madsen

Dertig dagen duisternis

Vertaald uit het Deens
door Kor de Vries

UITGEVERIJ
XL
DEVENTER

Voor Trin

Proloog

Zijn hart bonkte in zijn keel. Waarom moest het op deze manier eindigen? Hij had zin om te gillen, zijn haren uit zijn kop te trekken, iemand in elkaar te rossen. Ze tegen hun hoofd te schoppen tot het leven uit hen wegebde. Het maakte niet uit of *hij* het was, als het maar iemand was die het had verdiend. Op dit moment voelde het alsof de hele wereld het verdiende om dood te gaan.

Hij voerde zijn wandeltempo op. Het weiland was nat en drassig als altijd, hij haatte deze plek. Het was er donker, koud en klam. De hele fucking tijd. Zonder te weten waarom koerste hij verder in de richting van het water. Hij hoorde de golven al. Hoe dichterbij hij kwam, hoe meer zin hij kreeg om in zee te springen en alles te vergeten. Hij wilde hier weg, hij haatte het dorp en iedereen die er woonde. Hij had het koud. Hij was weggegaan zonder zijn jas, zo woest was hij geweest. Een moment overwoog hij om terug te gaan, maar dat zou gezichtsverlies betekenen. En verliezen was het laatste dat hij wilde. Hij wilde winnen van hen allemaal, weggaan en het leven veroveren, terugkeren en hun laten zien wat hij was geworden. Er waren nog zoveel dingen te doen, hij kon niet wachten om te beginnen. Fuck hen. Hij

was nu bijna bij de zee, hij kon de golven op zijn lippen proeven. Hij likte rond zijn mond, voelde dat hij tot alles in staat was. Hij kon zelfmoord plegen, iemand ombrengen, het maakte niet uit. Hij deed ertoe, hij had de macht, hij kon doen wat hij wilde. Hij bleef staan, trok zijn trui uit, stond met ontbloot bovenlijf en voelde de koele novemberlucht in zijn huid snijden. Het deed pijn en zou al snel levensgevaarlijk worden. Opnieuw overwoog hij in de golven te springen, om aan alles een einde te maken. Maar toen zakte hij met een luid gebrul ineens, stortte in, zijn adem stokte, hij begon te huilen en te schreeuwen. Het kon hem niet schelen dat hij in het natte, gore gras zat, want hoewel het voor de tijd van het jaar mild was, trok de kou door zijn hele lijf tot diep in zijn hart. Het was zo onrechtvaardig! Dat alle anderen in hun warme huiskamers konden zitten, zonder problemen, zonder een leven dat zojuist was verwoest, terwijl hij hier als een dier midden in het niets zat. Hij huilde, liet zich gaan, voelde hoe zijn zelfmedelijden zich om hem sloot. Op dit moment was er maar één ding dat hij wilde: worden vastgehouden. Hij wist wie altijd klaarstond om hem vast te houden – ook al had hij haar zojuist afgewezen. De gedachte zelf bood hem enige troost, zijn huilen nam af. De kou liet zijn hele wezen schudden; hij wilde alleen maar naar haar toe, voor een omhel-

zing en een kop thee.

Maar opeens zag hij iets, de lichten van een auto in de verte. De auto kwam dichterbij en hij dacht het speciale licht te kunnen herkennen, zelfs op deze grote afstand. Niemand in het dorp had zulke witte, verblindende koplampen. Shit. Dat was het laatste wat hij op dit moment nodig had. Hij had absoluut geen zin om met die halvegare te praten. Hij ging staan, trok zijn trui aan. Hij kon maar beter naar huis gaan, wilde leven, niet doodgaan. Maar op hetzelfde moment hoorde hij een stem achter zich, iemand zei zijn naam. Kon dat kloppen? Hij wilde zich net omdraaien, maar voor hij dat kon doen, voelde hij hem. De klap. Het voelde alsof de hemel op zijn hoofd belandde. Hij viel op de grond, wist nog net het natte gras te voelen en het bloed dat tussen zijn haren wegvloede. Hij voelde dat iemand aan zijn benen trok, hem naar het water sleepte, hij probeerde te bewegen, maar kon het niet. Toen raakte hij helemaal buiten bewustzijn. Voelde niet dat iemand hem sleepte naar waar hij zojuist van had gedroomd. De ijskoude, donkere, dodelijke zee.

1

Een hand wordt over de gemeenschappelijke armleuning in een andere gevlochten, ze leunen synchroon achterover. Hij draait zijn hoofd een milliseconde vóór haar, hij is bang om te vliegen maar probeert dat te verbergen, zij is niet bang, maar doet alsof. Ze vrijen met hun ogen en oefenen hun verliefdheid op elkaar, terwijl ze van de grond opstijgen.

Zij: 'Ik heb op een berg gekampeerd.'

Hij: 'Ik heb geschied.'

Zij: 'Ik benam je de adem.'

Hij: 'Ik heb in Brussel gedanst.'

Het vliegtuig is in de lucht, zijn licht zwetende hand...

Aargh! Wat nu? Hoe bedenk je een relatie aan de hand van de eerste verliefdheid? Hoe schets je de gevoelens tussen twee mensen zonder te klinken als een slechte kopie van Goethe of nog erger: een veel te goede kopie van Barbara Cartland? Hoe het ook zij: veel te banaal! Met een harde druk op 'delete' wist ze het hele stuk, spoelt het gevoel van ontoereikendheid weg met een groot glas rode wijn en daarna nog een – omdat het meer dan een glas vergt om dat gevoel van middelmatigheid kwijt te raken. Hannah Krause-Bendix heeft nog nooit een slechte

recensie gehad, geen enkel negatief geladen woord over ook maar een van haar vier romans hebben de recensenten haar gegeven. Ze is een literaire superster, is twee keer genomineerd voor de literatuurprijs van de Noordse Raad, niet gewonnen, maar dat was maar goed ook: ze gelooft er niet in dat literatuur met prijzen kan worden gewaardeerd. Ze heeft de vele prijzen die haar in de loop der jaren wél zijn toegekend ook nooit in ontvangst genomen. Hannah ziet zichzelf als een wandelende bonk integriteit van vijfenveertig jaar en ze zal te allen tijde blijven volhouden dat het beneden haar waardigheid is om commercieel succes na te streven. Misschien weet alleen haar redacteur dat dit een leugen is. Dialoog, vanaf het begin:

Hij: 'Er zijn straten in Kopenhagen die alleen in mijn dromen bestaan.'

Zij: 'Maar maakt dat ze minder werkelijk?'

Opnieuw delete. Ze heeft in haar boeken nog niet eerder de strijd aangebonden met verliefdheid en tot dusver ziet het ernaar uit dat het een onenightstand zonder nakomelingen wordt. Hannah staat rusteloos op van haar bureau, Duits design, mahonie, zwaar genoeg om haar normaal zo geniale woorden te dragen. Maar nu valt er niet veel te dragen, ze ko-

men niet, de woorden. Ook vandaag niet. Hannah past haar appartement op de bovenste verdieping af, 67 vierkante meter, dat is snel uitgevoerd. Ze gaat bij het raam staan, doet het open, blaast rook uit over de daken van de stad. Het is een mooie dag, Kopenhagen ziet er goed uit in het herfstzonnetje en met mensen die in halflange mouwen blijven volharden, ook al is het november geworden. Alsof hun naakte huid de zomer langer vasthoudt. Af en toe benijdt ze hen, de mensen die hun nakomelingen in kinderwagens rondrijden, terwijl ze elkaar met onbezorgde gezichten begroeten en soja latte uit wegwerpbekers drinken. Kopenhagenaars zijn er keien in om er op zondag gelukkig uit te zien. Een moment overweegt ze er toch heen te gaan. Bastian zal haar maandenlang in de watten leggen als ze het doet. Dat is wel een verleidelijke gedachte: een paar maanden lang een dankbare, welwillende redacteur. Heel verlokkelijk. Maar dan drukt ze haar sigaret uit en pept ze zichzelf op. Zij gaat niet op zo'n vreselijke boekenbeurs staan om haar romans te signeren voor een plebs dat het verschil tussen boeken en literatuur niet kent. Bovendien zal haar afwezigheid waarschijnlijk niet echt busladingen vol joelende fans teleurstellen. Hannahs lezersschaar is net zo klein als hij elitair is – ondanks literaire erkenning is ze nog steeds schrijver bij de genade van de

kunstsubsidie. Ze schrijft het soort boeken waarin een oude man een slok koffie neemt en veertig bladzijden lang nadenkt voordat hij een volgende slok neemt. En dan is niet alleen de koffie koud geworden. De meeste lezers zijn dat dan ook.

Hannah loopt naar de keuken en beeldt zich in dat die handeling een doel dient. Maar dat is er niet. Ze verzint een honger die niet bestaat, omdat ze nog maar een uur geleden heeft ontbeten. Een uur geleden nog maar, echt waar? De tijd schijnt haar digitaal toe vanaf de oven, geeft haar een schuldgevoel: het is nog niet eens elf uur en ze zit al aan haar derde glas wijn en haar vijfde sigaret. Dat moet stoppen. Vanaf nu geen alcohol meer voor twaalf uur. Een belofte aan zichzelf die ze maar al te vaak heeft gedaan en ze weet dat ze die ook deze keer niet zal nakomen. Wat een allemachtig schrijverscliché is ze toch ook. Ze opent een paar kastjes, doet ze weer dicht. Hetzelfde ritueel met de koelkast: open, dicht. Maar de honger laat zich niet tevoorschijn lokken, ze heeft nergens zin in. Waarom laat de inspiratie het de laatste tijd afweten?

Correctie: het is niet de inspiratie die het laat afweten. Indrukken zijn er genoeg. Het is meer de verwerking ervan; in schriftelijke vorm, welteverstaan. Een gevoel, een scherpe overpeinzing of een veel-

betekenend woord vormt niet langer het uitgangspunt van een goed verhaal, want de rest komt niet. Of dat wil zeggen, dat wat er komt is te slecht, variërend van het clichématige en het pretentieuze tot het nietszeggende. Ze raakt niet langer de zenuw die haar schrijverschap anders zo laat zinderen. Persoonsbeschrijvingen zijn Hannahs kracht. Ze heeft een intuïtief gevoel om karakters te beschrijven, zodat de lezers niet alleen voelen dat ze de persoon kennen, maar dat ze die persoon zijn. Hannah is een observator. Als mensen bij etentjes om het woord strijden, observeert zij – zij is niet degene die via luide stemvoering of wilde gebaren de aandacht trekt, maar iemand die er stil bij zit en slechts vluchtig glimlacht om de wat bizarre momenten tijdens het gesprek. Hannah ziet de persoon wiens blik dwaalt, wiens holle woorden blijk geven van zijn of haar aanwezigheid, maar een afstandelijkheid onthullen en een wanhopige poging om niet te worden betrapt. Maar betrapt waarop? Op geestelijke onbalans, op verveling, op het beschermen van iets wat voor de buitenwereld te goed en te verfijnd is? Hannah filosofeert over zulke signalen, die bedenkt ze voor ongelooflijke lotgevallen om haar lezers wijzer te maken over het leven. Maar Hannah is gaan twijfelen of ze met haar geschrijf überhaupt iemand wijzer maakt. Zichzelf nog het minst van iedereen.